

הנדון:

איך התחילו צרותיו של שלמה כהן, ולאן הובילו

מה מעניק על כהן

שלמה כהן היה אדם נורמלי. היתה לו אשה, שלומית, ושלושה ילדים נחמרים. הוא היה טכנאי מעולה, והתפרנס בכבוד. לאשה היו בגדים יפים, הילדים הלכו לבית-הספר כשהם מצוידים בכל טוב, והאוכל היה מצוי על השולחן בשפע.

עד שקרה המיקרה של הגנב.
לא ברור אם אכן היה גנב. אבל באחד הימים, כאשר חזר שלמה כהן הביתה, נראו על הדלת סימנים אשר יכלו להעיד על נסיון של פריצה.

כהן נרעש. נסיון של פריצה לביתו? הרי הגנב יכול היה לפגוע באשתו ובילדיו החמודים!
הוא הסיק מיד את המסקנה המתבקשת. הוא הזמין מומחים, ואלה המליצו לפניו על מערכת מסועפת של דלת פלדה, מכשירי-אזעקה וחלונות מיוחדים.
זה עלה בכסף רב. אבל לא היתה ברירה. כהן הודיע לאשתו שבשנה השוטפת לא יקנה איש מבגדי-המישפחה בגדים חדשים. **מה יש? הביטחון חשוב מן לבושי?**

אבל זאת היתה רק ההתחלה.
הרעיון שזורים יסרצו לביתו, יגנבו ויתנבלו לו, לא נטש אותו.

אמנם, מערכת-הביטחון היתה בסדר. אבל הגנבים הם אנשים מתוחכמים. מה יהיה אם אחר מהם יתחכם למערכת ויצליח להערים עליה?

כהן, צנחן לשעבר, לא היסס. הוא הלך לחנות וקנה לו אקדח טוב 50 כדורים. "עכשיו נראה אתכם, מגוולים" מילמל. אבל כעבור כמה ימים התגנב לליבו חשש. אקדח אחד? מה זה ועיל, אם תבוא חבורה שלמה של גנבים מוויינים? גם אם יצליח לפגוע באחד מהם, יחסלו אותו האחרים, ומישפחתו תישאר מיותמת. הפקר לגנבים.

לכן הלך כהן ליפו, הסתובב בסימטאות עד שמצא קשרים עם אנשי העולם התחתון. הוא קנה מהם, במחיר כבד, רובה קלצ'ניקוב ותחמושת. "עכשיו שיבואו" הצטחק. "צורו אחד וטרוררר — וכולם מחוסלים!"

כל זה עלה בכסף רב. תקציב-הביטחון של כהן נגס במצב המישפחה. איש לא קנה עוד בגדים, איש לא קנה נעליים. על נעלי הילדים הדביקו טלאים.
אבל הרי הביטחון חשוב מן הנעליים.

אותו הזמן התחילו צרותיו של כהן בעבודה.
כשהיה בעבודה, חשב על המצב בבית. מה יהיה אם יבואו הגנבים דווקא כשהוא עובד במיפעל?

מה הטעם בקלצ'ניקוב, באקדח, במערכת-האזעקה, בדלת הפלדה, אם הגנבים יבואו באמצע היום, ויפתיעו את אשתו המסכנה והילדים?

כהן התחיל להיעדר מן העבודה. מפעם לפעם, בהתעוררו בבוקר, קיננה בליבו ההרגשה הסתומה שהנה, זהו היום. היום הם יבואו. המגוולים. כראי להישאר בבית, לקדם את פניהם ולהפתיע אותם. יורה מי שירה ראשון.

המעביד ניכה את ימיה העדרות משכר-העבודה, ואיים לפטר את כהן. הוא גם לא זכה עוד בקידום בעבודה. שכרו נשחק. **אך מבחינה מיטחנית, העריצו אותו הבל. לא היתה בכל השכונה דירה כלייך מוגנת כדירת כהן, ששימעה יצא ברבים.**

אשתו של כהן, שלומית, התייחסה תחילה בהבנה רבה למעשי בעלה. אך כאשר נשאה נבית בלי כסף, השתנה בהדרגה יחסה.

בערב, אחרי שהילדים הלכו לישון, התפתחו נבית ויכוחים מרים.

זה לא יכול להימשך ככה. אמרה שלומית. **אין כסף לבגדים. הילדים הולכים בסמרטוטים ומתביישים בבית-הספר! הם כבר לא לומדים כמו שצריך?**
"אז מה את רוצה? שהגנבים יבואו ויהרגו אותם במיטה?" התרחה בעלה.

"רי באקדח אחד, השיבה שלומית. אתה לא צריך מחסן שלם. ומה זה הכלי המוזר הזה בארון. שהבאת אתמול?"

"זהו טיל לאו", הסביר שלמה בנאווה. "כשהם יבואו, אני אפוצץ להם את הראש!"

אין לו כסף לרכוש. התלוננה האשה. יש לנו אוברדראפט בבנק, החסכונות נעלמו, ואני לא יודעת מה נאכל בעוד שבוע.
העיקר זה הביטחון! אמר שלמה והלך לישון.

לילה עלתה בראשו של כהן מחשבה נוראה: מה יהיה אם הגנבים יבואו אליו מן המירפסת של השכן? ילד יכול לקפוץ ממירפסת למירפסת. והשכן הוא חדל-אישים. אין לו אף מקל בבית.
אחרי שחשב על בעיה זו במשך כמה לילות, הכין כהן שיאן לו

ברירה. הוא מוכרח להגן על עצמו ולחסום את מירפסת השכן. **הוא לקח את האקדח, סריץ לדירת השכן וחסם את הדלת למירפסת.**

השכן מחה, צעק, ולבסוף גם התפתחה תיגרת-ידיים. כאשר איים השכן לקרוא למישטרה, שם כהן את האקדח אל ראשו ואמר לו: "זה יהיה הסוף שלך! מילה אחת למישטרה, ואתה גמור! אבוא עם הקלצ'ניקוב ואחסל את המישפחה שלך!"

השכן לא התלונן. אך בינתיים עלה על דעתו של כהן שגם מלמעלה יכולה להיפתח הרעה. הגנבים עלולים לפרוץ לדירה שמעליו, להשתחל ממנה אל חלונו ולפרוץ לדירתו. ואולי נמצאים שם הגנבים כבר כרגע זה עצמו, ואך ממתנינים להזדמנות? הוא לקח את הקלצ'ניקוב, דרך אותו ופרץ לדירה העליונה. את הדייר הנדהם רחף הצידה וברק את כל הדירה, פתח ארונות, הציץ מתחת למיטות והפך מגירות.

"כראי לך לתת לי את מפתח הדירה שלך" אמר לשכן מלמעלה. "אני צריך לבוא הנה כל כמה זמן ולברוק אם אין כאן גנבים. אם לא אוכל לפתוח את הדלת, אצטרך לפרוץ אותה בכוח!" **השכן הרועץ מסר לו את המפתחות.**

שכנים שהתייחסו לפנייך אל כהן כאל איש מן היישוב, התחילו, כמובן, לשנות את יחסם אליו.

מרי פעם תפסו את אשתו של כהן במדרגות ותבעו ממנה לרסן אותו. שלומית המודאגת ניסתה להגן עליו.

אתם צריכים להבין, אמרה, שהיתה לו טראומה. כשהיה ילד סיפר לו אביו שבבא שלו נהרג עליידי גנבים, שסרצו לדירתו. זה היה בחוץ-לארץ לפני הרבה זמן. אבל זה עשה עליו רושם כביר, וצריכים להתייחס אליו בהבנה."

אבל השכנים לא רצו להבין, והתחילו להתנכל למישפחה בדרכים שונות. כשנתקלו בכהן, שלחו בו מבטי-איבה ומילמלו אימים סתומים. בייחוד אחרי שהכניס לבית שני כלבי דוברמן רצחניים, שנשכו את ילדי השכנים.

זה הדאיג את כהן. בעצמו לא חשש מפני השכנים, מפני שעכשיו לא יצא עוד מן הבית מבלי לשאת אקדח. קלצ'ניקוב ושני רימוני-יד. אבל הוא רגא לאשה וילדים. שמא יתנכלו להם? **לכן מיעט לצאת לעבודה וסויר בבית, כדי להרתיע את השכנים. הוא גם ליווה את הילדים לבית-הספר, ואת האשה לסופר-מארקט. מה שבטוח, בטוח.**

ינתיים הידרדר המצב הכלכלי של המישפחה לשפל המדרגה.

ההבנסות קטנו עוד ועוד. כדי להאכיל את המישי שחה, לספק לה את מינימום הלבוש ולשלם לרופא-השיניים, היה צורך ללוות, וכבר לא היה ממי.

למרבה המזל היה שלמה דוד עשיר, וזה העניק לו מדי פעם סיוע. אבל גם לרוד נמאס, אחרי זמן-מה. הוא הוסיף לתת לו כסף, אבל דרש תמורה. מדי פעם, כשהיו לו צרות בעסקיו, הזמין את כהן כדי שזה ירתיע את המתחרים ויפחיד אותם קצת. זה הקטין,

כמובן, עוד יותר את יכולתו של כהן לעבוד ולהשתכר. הגיעו הדברים עד לידי כך שהאשה התמררה. "זה מוכרח להיפסק!" אמרה. "אני רואגת לילדים ולדירה לא פחות ממך, אבל אתה פשוט מגויס. מה הטעם שיהיה לנו כזה ביטחון, אם אין לי אוכל בשביל הילדים והם לא הולכים לבית-הספר? את הטלפון כבר ניתקו, את החשמל עומרים להפסיק, את הילד יורקו מן הגימנסיה! לאן נגיע? לך תסתרר עם השכנים ותעשה שלום!" **"שטויות," אמר כהן, וניצוץ מוזר נרלק בעיניו. "העיקר זה הביטחון!"**

עד כאן הסיפור על מישפחת כהן. סיפור שבא, כמובן, לתאר את מצבה של מדינת-ישראל.

לא התכוונתי לתת כאן שיעור בתורת-הנפש, אם כי זה נראה כד. הצד הפסיכיאטרי של הפרשה הוא נושא כשלעצמו, ויטפל בו מי שירצה.

בדעתי היה לכתוב כאן שיעור בכלכלה דווקא. שיעור שאינו מופיע בסיפרי הפרופסורים, ושגם בומה שביט אינו מרצה עליו בתשרי-השרות שלו בטלוויזיה. **הכלכלה של מדינה אינה שונה מכלכלה של מישפחה. כל מה שנכון לגבי מישפחתך, נכון גם לגבי מדינתך.**

אין צורך בפרופסורים לכלכלה כדי להבין את הדברים. להיפך, נדמה לפעמים שלימוד תורת-הכלכלה באוניברסיטה משבש את השכל הישר של הקורבן.

מסגר בקריית-שמונה יכול להבין את הדברים בדיוק כמו מתגרס ברמת-אביב; הבנתו של עסקן מעתלית אינה עולה על זו של עוורת-בית ביהוד.

הם צריכים רק להפעיל לגבי הבעיות הכלכליות הגדולות את אותה חוכמת-חיים פשוטה שהם מפעילים בחייהם היומיומיים.

למדינת-ישראל, כמו למישפחת כהן במשל, יש הכנסה מוגבלת. את הכסף הזה אפשר להוציא רק פעם אחת. אם מישפחת כהן מוציאה שליש מהכנסותיה על תשלום חובות, ושליש על ביטחון דירתה, לא נותר לה אלא שליש לכל שאר הצרכים — אוכל, לבוש, מים, חשמל, חינוך, קופת-חולים, תמיכה בהורים הזקנים, רופא-שיניים וגם חיפיון לעת-זיקנה. זהו בדיוק מצבה של מדינת-ישראל.

ביטחון זה דבר חשוב. אין כל רע בכך שלמה כהן רוצה להבטיח את שלום אשתו וילדיו. אבל כאשר הוא חותר לביטחון מוחלט, הוא מתחיל להשתגע. אין גבול לביטחון.

מדינת-ישראל נתונה מזמן במצב של שיגעון מתקדם — כמו שלמה כהן.

כאשר ראשי-המשלה מברבר כליהרף על היציאה מלבנון, ומתנה אותה בתנאים שפשוט אינם ניתנים להשגה (ערובות ביטחון, יוניפי"ל ליד האוואל", התפרסות של צד"ל" והצעותי הבל דומות) הוא פשוט אומר: אנחנו נמשיך להוציא מיליון דולר ליום כדי להישאר במקום.

כאשר אנשי גוש-אמונים עורכים מיצעים בגדה, בחסותם של מאות חיילי-מילואים שנקרעו ממקומות-העבודה שלהם כדי לשמור על טפילים אלה, הם רוצים שהמשלה תמשיך להוציא שני מיליון דולר ליום עבור ההתנהלויות.

כאשר שרי-הביטחון מסרב לערוך קיצוצים ממשיים בתקציב-הביטחון וממציא סכנות מתחת לארמה, הוא מבקש שנוציא בין 10 ל-20 מיליון דולר ליום עבור החוקת מכות-מילחמה כבירה, שגם מעצמה תעשייתית גדולה אינה יכולה להרשות אותה לעצמה.

כאשר חולמים על כורים גרעיניים, ייצור מטוסי-קרב, הזזת הרים וחפירת תעלות, כאילו היינו מעצמה עולמית, זה בא במקום אוכל, לבוש, חינוך וסעד.

בסוף נלך יחסים במיצע-די-ביטחון, נישב רעבים בטנקים ונטיל על בורים להפעיל מחשבים של מער-כות-ינשק אולטרא-מתוחכמות.

אז מרים לנו שאיננו עוברים רי, שעלינו להרק את החגורה. שאיננו מסוגלים לפרנס את עצמנו.

כל זה שקר. אנחנו מיטיבים לעבוד מן הפועלים במדינות מערביות רבות. ואנחנו מקבלים את מחצית השכר שמקבל עבור אותה העבודה עובד באירופה המערבית.

אם בכל זאת אין מוצרינו יכולים להתחרות בשוקי העולם. הרי זה בגלל סיבה פשוטה לגמרי: אנחנו משלמים מיסים עצומים כדי לפרנס את מכות-המילחמה, ומיסים אלה מנפחים את מחירי מוצרינו. האינפלציה, האבטלה והפער במאזן-התשלומים נובעים כולם מסיבה אחת זאת, וכך גם צרות פועלי אתא וכל השאר. **שלמה כהן יגיע, ביסוף של דבר, לאיש-סוף. לאן נגיע אנחנו?**